

K I N A B L A D E T

NUMMER 1 · 2018

丹中杂志

KINABLADET

Kinabladet udgives af
Dansk-Kinesisk Forening.

Medlemmer får tilsendt gratis

REDAKTION

Cathrine Strange
catstrange@outlook.com

Charlotte Kehlet
charkehl@gmail.com

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999.
Dens formål er at være samlingssted
for alle med interesse for Kina samt at
formidle oplysning om Kina.
Vedtægter, indmeldelse og abon-
nementstegning ved henvendelse til
sekretæren.

FORMAND

Pia Sindbjerg
pia.sindbjerg@gmail.com

SEKRETARIAT

Dansk-Kinesisk Forening
c/o Helle Willum Jensen
Voldmestergade 38,
2100 København Ø
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

MØDEGRUPPEN

Kjeld A. Larsen
kjeld.allan.larsen@gmail.com
Helle Willum Jensen
hellewj@gmail.com

MEDLEMSKONTINGENT

Enkeltmedlemmer 250 kr.
Parmedlemmer 310 kr.
Pensionister og studerende 150 kr.
Pensionistpar 210 kr.
Kollektivt medlemskab 380 kr.

ISSN 1600-1273
CVR nr 26148391

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Kinabladets egen hjemmeside:
www.kinabladet.dk

Layout: DGGD
Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

INDHOLD

UNGDOMMEN 3
Hot kinesisk film - anmeldelse

ET MEMORANDUM OM SKAT I 1567 4
Hvordan fungerede skatteopkrævningen under Ming-dynastiet?

MY CHINA YEARS 8
Helen Foster Snows erindringer - anmeldelse

NUL OG LING 9
hvordan er det lige med det nul?

XI JINPINGS DRØMMEBY 10
Kinas silicon valley?

AI WEIWEI - INTERVIEW V. ZENG JINYAN 14
Fjerninterview - om flygtninge og Liu Xiaobo

PANDAEFFEKTEN 17
Anmeldelse af Holger Dahls nye bog

KINESISK FARVESYN 18
Hans Hansens artikel fra 1950

DET SKER 24
Foredrag mm.

EFTER MERE END TO MÅNEDERS FORSINKELSE BLEV FILMEN UNGDOMMEN 芳华 (FĀNGHUÁ), INSTRUERET AF FENG XIAOGANG, DEN 15. DECEMBER 2017 ENDELIG UDSENDT I KINA OG NORDAMERIKA.

Den 24. december har filmen indtjent mere end 700 millioner yuan, og i dag næsten 100 millioner. Når man oven i købet kan se den gratis online version i udlandet, er filmen for tiden den hotteste blandt det kinesiske publikum verden over. Filmmanuskriptet er udarbejdet på grundlag af Yan Gelings roman med samme navn af forfatteren selv. Historien starter i midten af 1970'erne, hvor en gruppe unge mennesker udstationeret i en hærhenhed i en provins specialiserer sig i at danse, synge og spille på instrumenter. De oplever venskab og kærlighed, idealer og svigt, og den grusomme krig, de udkæmper mod Vietnam i 1979. Siden 1990'erne oplever hovedpersonerne op- og nedture i markedsøkonomien. De blev til sidst de gamle i det nye århundrede. Historien spænder over 40 år.

I filmen kan vi se en gruppe af unge kunstnere med meget forskellige baggrunde. Liu Feng (Huang Xuan), en hjælpsom, ligefrem og venlig mand er blevet behandlet uretfærdigt. He Xiaoping (Miao Miao) har en familiehemmelighed. Hun er gentagne gange blevet diskrimineret og afvist af andre piger. Xiao Shizi (Zhong Chuxi) blev, til sin overraskelse, krigskorrespondent. Der er også børn af højtstående kadre, Hao Shuwen (Li Xiaofeng) og Chen Can (Wang Tianchen) og andre. Hver person har haft sin egen skæbne under de store samfundsændringer. Baseret på et dansemiljø har filmen mulighed for at vise smukke kropsbevægelser og de forskellige populære kunstformer i de pågældende år. Sammenlignet med andre film af Feng Xiaogang fortæller filmen en komplet historie med et spændende plot.

Årsagerne til filmens forsinkede udgivelse har givet anledning til mange diskussioner: Måske fordi filmen involverer den Vietnamkrig, regeringen helst vil glemme. Måske fordi veteraner og andre følsomme emner helst skulle undgås under den 19. partikongres, som fandt sted den 18.-24. oktober i år. Den bedste måde at finde ud af om dette er tilfældet, er at se filmen. Online versioner med engelske undertekster kan downloades i Europa.

Filmen kan ses på: <http://www.dyq789.com/plays/23500-0-0.html?from=groupmessage&isappinstalled=>

ET MEMORANDUM OM SKAT I 1567

LEIF LITTRUP
SAXO INSTITUTTET,
KØBENHAVNS UNIVERSITET

隆慶

Longqing Kejseren (隆慶)
Oprindeligt: Zhu Zaihou (朱載堉)
Mingdynastiets 13. kejsere (1567 - 1572)

I SLUTNINGEN AF MAJ MÅNED 1567 GODKENDTE LONGQING KEJSEREN ET MEMORANDUM FRA FINANSMINISTEREN MED FORSLAG OM, HVORLEDES MAN KUNNE LETTE BØNDERNES BYRDER VED STØRRE OPMÆRKSOMHED PÅ LANDBRUGET SOM RIGETS GRUNDLAG.

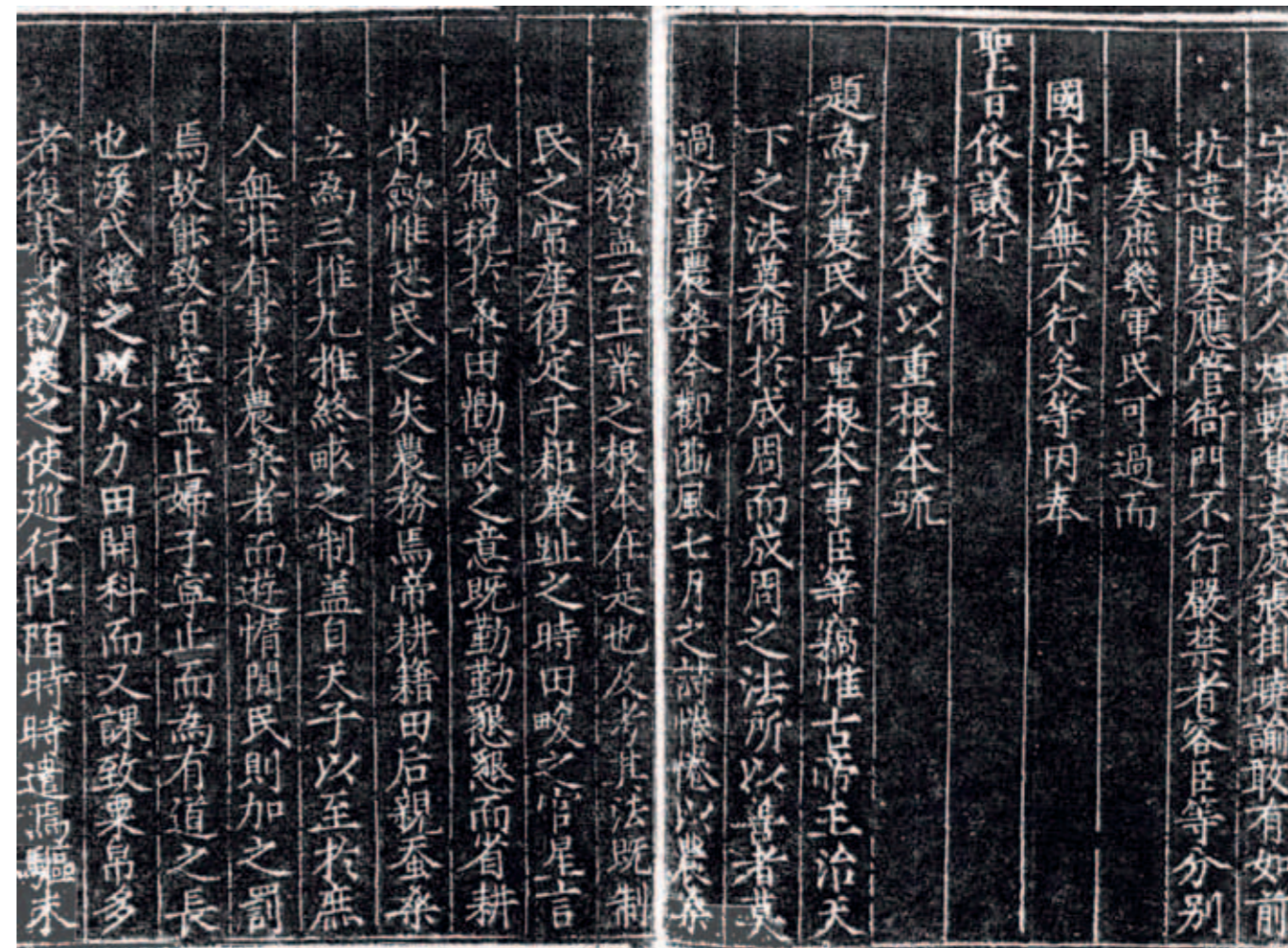
Fokus var på bønderne i de nordlige provinser. De led under skattereformer, som gennem de foregående årtier var kopieret fra de rigere landbrugsområder omkring den nedre Yangzi Flod uden tilstrækkelig tilpasning til lokale forhold. De beskrives som en katastrofe for store dele af bønderne, mange havde forladt jorden og store områder lå øde så langt øjet rakte.

Finansministeren

Finansministeren var Ge Shouli 葛守禮 (1505-1578) fra Deping i Shandong

Provinserne. Han var bondesøn og den første i familien med videregående uddannelse. I 1529 bestod han den højeste embedseksamen (jinshi), og hans videre karriere vekslede mellem poster i provinser og hovedstaden. Provinguvernør blev han i 1550, først i Henan og kort efter i Shanxi. Finansminister blev han i slutningen af februar 1567, kort efter Longqing Kejseren var kommet på tronen, men allerede i juli samme år tog han sin afsked, angiveligt for at vende hjem og pleje sin aldrende mor, men konflikter mellem de ledende

i kabinettet (neige) kan have været den virkelige grund. I marts 1570 blev han justitsminister og 9 måneder senere overflyttet til en post som ledende censor. Grundet alderdom trak han sig endeligt tilbage i juli 1575. Teksten til dette memorandum findes i hans samlede værker Ge Duansu gong wenji, som blev udgivet i 1582 og genoptrykt i 1791. I 1802 kom en revideret udgave, der var redigeret af en efterkommer, så vidt vides den sidste i familien med en mere omfattende uddannelse.

Megen lærdom

Ge Shouli begynder med en meget hurtig gennemgang af den kinesiske økonomiske historie og landbrugets betydning, herunder kejserens deltagelse med hånden på ploven. Det var gode tider i rigtig gamle dage for over 2000 år siden, hvor kvinder og børn kunne leve i fred i mange generationer. Teksten henviser mere eller mindre tydeligt til klassiske tekster som Odernes Bog (Shijing) og Historiens Bog (Shujing) og til Han Dynastiets historie (Hanshu). Det er lidt overvældende med så megen lærdom i et memorandum om skatteforhold, men næppe usædvanligt for et vigtigt memorandum. Desuden var den klassiske litteratur en del af den normale embedsmands tankegodt.

Jordskatter og hoveri

Skatter under Ming Dynastiet (1368-

1644) var oprindeligt en blanding af jordskatter efter jordens ydeevne, betalt i korn eller andre afgrøder, og hoveri pålagt voksne arbejdsdygtige mænd (ding) til opgaver som fx transport af skatter, betjente i den lokale yamen, postbude eller bygning og vedligeholdelse af veje og andre offentlige arbejder. Det tungeste hoveri faldt på husstande med flest voksne mænd og mest jord, en slags progressiv beskatning. Det er ikke svært at få indtryk af lovgivning for et nærmest statisk samfund, men der blev snart efter behov for ændringer, og efterhånden begyndte konvertering til sølvbetalinger, først af jordskatter og senere også i stedet for hoveri.

Skatteinddrivelsen

Omkring 1530 ses de første forsøg med, at sølvbetaling for hoveri, beregnet

efter antal af voksne mænd, blev slået sammen med jordskatten, og det samlede beløb blev opkrævet fra jorden, så personskatter ophørte. Det var den såkaldte enkeltpiskereform (yitiaobian fa) startet i syden, hvor hoveri udgjorde en mindre del af den samlede ydelse, og den frugtbare jord gav tilstrækkeligt udbytte. Den regnes for en af de store skattereformer i Kinas historie. Ge Shouli kunne på samme tid berette om gode forhold til det nordlige Henan, men da han som guvernør kom tilbage 20 år senere, var reformer fra syden gennemført, og han så kun elendighed. Han beretter bl.a. om en lokal retssag, hvor ejeren ønskede at returnere et jordstykke uden betaling, men den tidligere ejer ville ikke tage imod det, når ejerens hoveribetalinger fulgte med og skulle betales oven i jordskatten. Ge Shouli genindførte den gamle

opkrævningsmetode, men det varede kun kort, da hans efterfølger omgjorde hans beslutning.

Bekymringer

Udover bøndernes lidelser som følge af måden, skatter blev opkrævet på, var Ge Shouli også bekymret over bøndernes andel af de samlede byrder i samfundet. Han nævner direkte, at lærde, håndværkere og købmænd var snyltere på bønderne, og han var specielt bekymret over købmændene, der sad i rækker på markedpladserne og tjente store profiler uden at yde hoveri. Beskrivelserne af bøndernes forhold kan være overdrevne, skrevet med hans hjerteblod, men han kritiserer også den måde, der blev lovgivet på. Det kunne,

som han skriver, være nødvendigt at ændre love, men kun når fordelene var tilstrækkeligt store. Den glæde ved forandringer, som han så i sin samtid, svigtede de gode hensigter i den oprindelige lovgivning og den gode regeringsførelse, de stod for. Ikke blot skadeligt for bønderne, men også for gode love, der kunne klare pludselige ændringer udefra. Hans eksempel var eftergivelse af skatterestancer fra før 1564 i forbindelse med tronskiftet i 1567. Efter reformerne var det uklart, hvem der havde betalt og hvor meget.

Den gamle form

Ge Shoulis forslag blev godkendt af kejseren, så i princippet skulle skatteopkrævnningen vende tilbage til gamle

form. Om det virkede, ved vi ikke, men allerede i september 1570 fik guvernøren over Shandong Provinnsens kejsersens godkendelse af tilsvarende forholdsregler. Det var måske et resultat af, at Ge Shouli var tilbage i et højt embede, og i et større værk om skatteforholdene i Shandong fra 1571 blev hele hans memorandum medtaget med få ændringer. Ændringer i skattesystemet med enkeltpikken og andre tiltag fortsatte, men mon ikke Ge Shoulis indsats fik folk til at overveje konsekvenserne af reformer en ekstra gang. Det var måske, hvad Ge Shouli håbede på med sit memorandum.

Oversættelse ved Leif Littrup

HELEN FOSTER SNOW: MY CHINA YEARS

ANMELDELSE

AF ARABELLA NEUHAUS

HVORDAN ER DET AT
OPHOLDE SIG MIDT I EN
IGANGVÆRENDE BESÆT-
TELSE, BORGERKRIG OG
SPIRENDE REVOLUTION?
DET KAN MAN FÅ INDBLIK I
VED AT LÆSE HELEN FOSTER
SNOWS BOG MY CHINA
YEARS.

Helen Foster (1907 – 1997) ankom til Shanghai i 1931. Allerede på ankomstdagen mødte hun sin senere ægte mand Edgar Snow (1905 – 1972), kendt for at være den første vestlige journalist, der opnåede adgang til at interviewe Mao Zedong. Edgar Snow mødte Mao i 1936, da Mao med den Røde Hær opholdt sig i Yan'an. Det lykkedes Snow at få et nært forhold til bl.a. Mao, Zhou Enlai, Zhu De og andre centrale personer. Snow udgav i 1937 den internationalt kendte bog Red Star over China. Langt senere, i 1972, var det Snow, der fik foranstaltet Nixons møde med Mao i Kina. Snow døde desværre, kort før mødet fandt sted.

Helen Foster Snow rejste til Yan'an året efter sin mand. Med fare for eget liv og ved at stikke af fra de agenter, der var sat til at overvåge hende, kom hun til Yan'an, hvor hun opholdt sig i flere måneder. Kort efter sin ankomst udgav hun bogen Inside Red China. Red Star over China og Inside Red China anses i Kina stadig for at være vigtige historiske bøger.

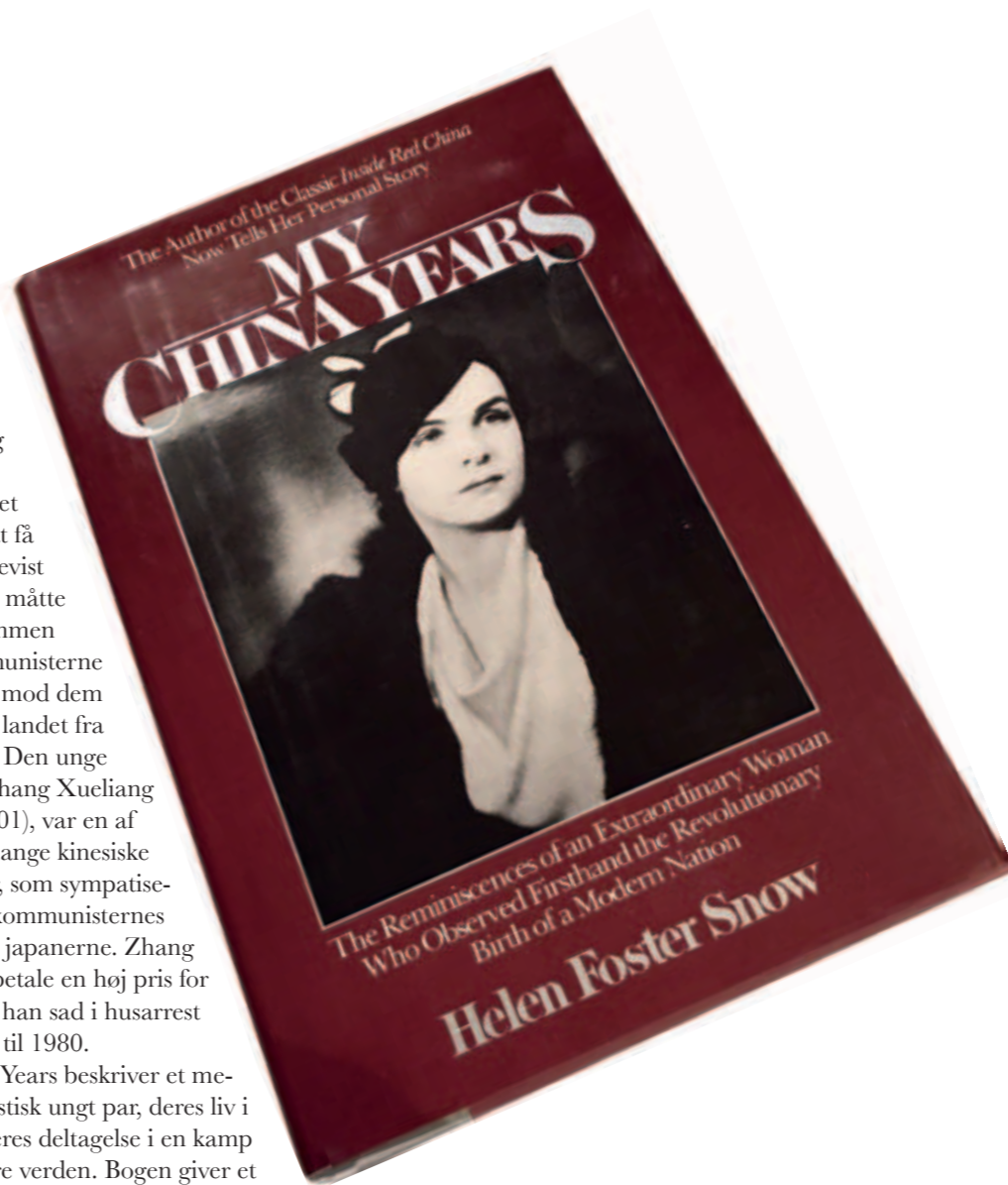
Førstehåndsberetning

My China Years handler om Helen Foster Snows ophold i Kina fra 1931, til hun i 1940 rejste hjem, mange kilo lettere og afkræftet af sygdom. Bogen giver en førstehåndsberetning af, hvad der foregik i Kina i denne tidsperiode, hvor Chiang Kai-shek bekæmpede kommunisterne i stedet for at kæmpe sammen med dem mod de hastigt fremrykkende japanere. Som øjenvidner til mange historisk betydningsfulde hændelser skrev ægteparret Snow bøger, der oplyste en stor del af verden om Kinas situation. Ægteparret var desuden selv involveret i miljøet omkring studentoprørerne i Beijing i 30'erne, og i "den unge marskals"

kidnapning af Chiang Kai-shek i et forsøg på at få ham overbevist om, at han måtte kæmpe sammen med kommunisterne i stedet for mod dem for at befri landet fra japanerne. Den unge marskal, Zhang Xueliang (1901 – 2001), var en af datidens mange kinesiske krigsherrer, som sympatiserede med kommunisternes kamp mod japanerne. Zhang kom til at betale en høj pris for aktionen – han sad i husarrest på Taiwan til 1980. My China Years beskriver et meget entusiastisk ungt par, deres liv i Kina og deres deltagelse i en kamp for en bedre verden. Bogen giver et fint indblik i, hvordan det er at leve som en aktiv del af store omvæltninger.

Indstillet til fredspris

Helen Foster Snow var desuden med til at starte en bevægelse af kooperativer i Kina, kaldet Indusco, på kinesisk 工业合作社 Gōngyè Hézuòshè. Modellen er senere blevet kopieret i mange andre lande. Hun har været indstillet til Nobels fredspris to gange. Mange af hendes bekendtskaber i den Røde Hær avancerede til ledende stillinger, hun fik lejlighed til at møde dem igen i 70'erne og 80'erne under sine besøg i Kina og deres besøg i USA. Som et kuriosum skal nævnes, at hun under sit besøg i Yan'an i 1938 overtalte Mao til at skrive et introduktionsbrev til Deng Xiaoping, daværende delingsleder i Den Røde Hær. I brevet bad Mao Deng om at modtage Foster i hendes egenskab af krigskorrespondent, men

hver gang Foster nærmede sig, var Deng Xiaoping draget videre. Først da Dengs i 1979 som Kinas premiereminister besøgte Washington, fik hun mulighed for at overrække ham brevet.

Skilsmisse

Egentlig påbegyndte Helen Foster Snow "My China Years", mens hun opholdt sig i Kina, men hun følte sig ikke i stand til at arbejde med den igen, før efter Edgars Snows død i 1972, og efter hun selv havde genbesøgt Kina samme år. En del af forklaringen er, at parret blev skilt i 1949, og som hun skriver sidst i bogen, mente hun, at dette unge par, der havde været så meget igennem sammen, havde fortjent en bedre afslutning end en skilsmisse.

Bogen udkom i 1984 og kan lånes på biblioteket.

NUL OG LÍNG

CHARLOTTE KEHLET

SINOLOG

Tallet nul er besværligt. Først med den indiske matematiker Brahmagupta (598 – 668) blev nul i 600-tallet en del af talrækken, idet Brahmagupta nåede frem til, at tallet mellem minus 1 og 1 er 0. Både araberne og kineserne optog nul i deres talrækker fra inderne. Dog var den katolske kirke modstander af nul, hvorfor projektet i Europa blev nogle hundrede år forsinket. At det netop var en inder, der kom først med erkendelsen af, at der i talrækken skal være et symbol for intet, er blevet forklaret med, at der i den indiske version af buddhismen er en opfattelse af den fuldstændige intethed juéduiwú 绝对无.

Kineserne havde tidligt i lighed med fx babylonerne og andre folkeslag et symbol for et manglende ciffer i et tal, en pladsholder. Fx markerede kineserne de i tallet 101 manglende tiere med symbolet 〇. Før kineserne anvendte symbolet 〇 som pladsholder, markerede de et manglende ciffer i et tal med et mellemrum.

Den ældste, kendte kinesiske talrække så sådan ud: 1 | , 2 || , 3 ||| , 4 × , 5 8 , 6 十 , 7 廿 , 8 卅 , 9 女 , altså uden nul. 132 blev skrevet | ||| || , 102 blev først skrevet | || og senere | 〇 || .

Skrifttegnet 零 er gammelt. Ifølge Shuowen optræder det allerede på orakelbenene i formen 𠄎, men den tidlige betydning af líng 零 var ikke nul eller intet. Líng betød ifølge Shuowen, der vist er temmelig upålidelig, bøn om regn – bønnen symboliseret ved de tre munde 冫 nederst, regn øverst 雨. Ifølge Baidu betød líng 零 en lille smule. Den betydning har líng 零 stadig i en lang række sammenhænge, bl.a. língqián 零钱 småpenge eller lomme penge; língshí 零食 snack; língjiàn 零件 reservedele; língsù 零碎 småting; língshòu 零售 detailhandel; língyòng 零用 bruge småbeløb; lom-mepenge; língxīng 零星 fragmenteret osv.

Sudoku 数独 shùdú

一, 二, 三, 四, 五, 六, 七, 八, 九, 十

			五	九	八			
		七		一	二			
	九	四		七	三	二	八	
							五	九
	八	五	三	四	六	一	七	二
一		六			七		四	
		一	二			八		七
二	五				九			
	七				四			六

XI JINPINGS DRØMMEBY

JØRGEN DELMAN,

PROFESSOR I KINASTUDIER PÅ
KØBENHAVNS UNIVERSITET.

INGER HELEN SØRREIME,

MERETE FJELLEGAARD OG

SNORRE EMIL LAUSDAHL,

KANDIDATSTUDERENDE PÅ

KINASTUDIER

I APRIL 2017 SANKTIONEREDE XI JINPING ANLÆGGESEN AF XIÓNG'ĀN NYE DISTRIKT I HEBEI PROVINSEN. XIÓNG'ĀN SKAL VÆRE EN HYPERMODERNE, INTELLIGENT OG 'SMART' LAVKULSTOFBY, DET 21. ÅRHUNDREDES SVAR PÅ HENHOLDSVIS SHENZHEN I GUANG-DONG OG PUDONG NY DISTRIKT I SHANGHAI.

Internationalt skal den nye by kunne matche Silicon Valley (Guīgǔ) før 2030. I et større perspektiv skal Xióng'ān være den urbane model for Xi Jinpings Kinadrøm og demed være med til at sikre hans eftermæle som en af Kinas store og visionære politiske ledere.

Trip-trap-træsko

Shenzhen var Deng Xiaopings modelby. Den blev etableret i begyndelsen af 1980'erne i en lille flække med 30.000 indbyggere nær Hong Kong. Den var tænkt som en murbrækker for åbningen af den kinesiske økonomi mod udlandet. Pudong Ny Distrikt blev udviklet på østsiden af Huangpu floden i Shanghai i 1990'erne med et Central Forretningsdistrikt som omdrejningspunkt. Projektet skulle virkeliggøre Jiang Zemins vision om at gøre Shanghai til et ledende globalt finanscentrum på niveau med London. Begge projekter gik over al forventning og markerer to stadier i Kinas modernisering, henholdsvis som ny industrimagt og som ny spiller i det globale økonomiske og finansielle system.

Xióng'ān opstår gennem sammenlægning af tre amter: Rongcheng, Xiong-xian og Anxin.

Xi Jinping ønsker tilsvarende at gøre Xióng'ān til model for den "nye æra", som han indvarslede på Partikongressen i efteråret 2017. Planen om at etablere byen går tilbage til 2013 og blev officielt lanceret 1. april 2017. Den centrale ledelse i Beijing har defineret syv overordnede udviklingsmål for byen: At bygge en grøn, hypermoderne og 'smart' by i verdensklasse; at skabe en by med smukke omgivelser, blå himmel, frisk luft og rent vand; at udvikle high-end innovative industrier der skal drive byens økonomiske vækst; at udvikle offentlige tjenester og infrastruktur af høj kvalitet samt en ny model for urban management; at etablere et

hurtigt, effektivt og grønt transportnetværk; at promovere strukturelle og institutionelle reformer for at stimulere markedet; og endeligt at åbne op til verden med henblik på at blive en ny platform for internationalt samarbejde.

Hvorfor Hebei?

Årsagen til at denne nye by med så ambitiøse målsætninger skal placeres i et relativt tilbagestående landbrugsområde i den nordlige del af Hebei Provinzen, ca. 100 km sydvest for Beijing, skal findes i den kinesiske ledelses diagnose af Beijing og Tianjin: "by-sygdomme" (chengshibing). De to storbyer lider under overbefolkning, massive trafikprop- per med stadig længere transporttider og tunge miljøproblemer – ikke mindst smog, koncentrerede CO2 udledninger, jordforurening, affaldshjerge, udpining og forurening af floder, vandløb og søer. Samtidig er Hebei blevet en 'losseplads' for Beijings aflagte, stærkt forurenende virksomheder. Xióng'ān er nu udpeget som en væsentlig medicin i forhold til at føre hele Beijing-Tianjin-Hebei regionen i en bæredygtig retning. Der bor aktuelt omkring 130 mill. mennesker i regionen, som vil blive en af verdens største integrerede megabyer. Efter krav fra centralmyndighederne indgik regeringerne i Beijing-Tianjin-Hebei regionen et formelt samarbejde i 2014. De skal koordinere deres planlægning og administrative indsatser, samtænke erhvervs politik og transport-systemer, opnå bedre og mere bæredygtig udnyttelse af regionens resurser, og sammen bekæmpe den massive forurening. Samtidig har regeringen i Beijing længe ønsket at udflytte sine såkaldte ikke-hovedstadsfunktioner. Beijing skal entydigt være Kinas politiske, stats-administrative og kulturelle hovedstad samt et nationalt center for international udveksling og samarbejde. Således er Beijings by-administration allerede ved at flytte til Tongzhou, øst for Beij-

ing. Meningen med Xióng'ān er, at den skal aflaste hovedstaden for andre ikke-hovedstadsfunktioner, såsom store virksomheder og institutioner inden for forskning, teknologi og uddannelse.

Turbo på Xióng'āns udvikling

Siden lanceringen af Xióng'ān i april 2017 er det gået stærkt med planlægningen. I udgangspunktet vil Xióng'ān have en størrelse på 100 km², men skal inden længe udvides til 200 km², for på længere sigt at ende med et areal på 2.000 km². Befolkningstallet skal begrænses til 1,1 millioner, altså væsentligt mindre end i Shenzhen (11-12 mill.) og Pudong (5-6 mill.). Der er allerede ved at blive anlagt infrastruktur og kommunikationsveje, som indlejrer Xióng'ān i Kinas højhastighedsjernbane-netværk og motorvejssystem. Med sin placering midt imellem Beijings nye lufthavn og hovedlufthavnen i Hebei, vil Xióng'ān være bekvem at komme til. Transportnetværket understøttes af et nyt smart-by kommunikationsnet, der integrerer teknologier til intelligent dataindsamling og kommunikationsstyring med henblik på hurtig og smidig afvikling af alle former for trafik. Datatrafikken skal integreres på en trådløs platform, som benytter 5G teknologi, og alle transport- og kommunikationsteknologier skal være miljømæssigt bæredygtige.

Hvem betaler?

Xióng'ān skal være et nyt bæredygtigt økonomisk center i Nordkina. Da projektet bærer Xi Jinpings signatur, antager mange, at Beijing vil yde massiv finansiel støtte. Men det er dyrt, at bygge en ny by op fra bunden. Konsulentfirmaet Morgan Stanley vurderer, at der indledningsvis skal investeres 2 billioner yuan RMB, eller 290 mia. USD i byen over de næste 15 år. Traditionelt har byudvikling i Kina været finansieret ved salg af billig eksproprieret jord til investorer og udviklere, som så senere

Som man ser på side 10 - og herunder - er der lang vej fra det nuværende Xióng'ān til Silicon Valley status (billedkilde: <http://finance.qq.com/original/caijingzhiku/XAXQ.html>).

kan sælge dyrt videre. Men der er tilsyneladende uenighed om, hvordan det skal ske i Xióng'ān. På den ene side siger det førende kinesiske finansmedie, Caixin, skal Xióng'ān netop vil benytte sig af denne metode. Andre kilder mener imidlertid, at lokalmyndighederne vil forsøge at kontrollere priser på jord, udlicitering af projekter og udlejning af ejendomme med henblik på at undgå en 'guldjagt'. Endeligt forlyder det - i denne sammenhæng noget paradoksalt - at Xióng'ān skal være en ny model for en øget markedsførelse af økonomien med mindre statskontrol og offentlig intervention.

Erfarent hold bag implementeringen

Xi Jinping har sat et stærkt hold sam-

men til at stå for Xióng'ān projektet, som indplaceres administrativt under Hebeis provinsledelse. Den tidligere borgmester og partisekretær i Shenzhen, Xu Qin, er blevet udnævnt som provinsgovernør i Hebei og projektets øverste ansvarlige. Som partisekretær var han med til at gøre Shenzhen til et center for højteknologi, især inden for IT og biotek. Xu fortsætter nu i samme spor i Xióng'ān: "Vi hilser firmaer inden for big data, internetteknologi, mobilteknologi og biotek velkomne", sagde han i oktober 2017 (SCMP, 20.10.2017). Under sig har Xu Qin en nyudnævnt viceprovinsgovernør, Chen Gang, der i kraft af sin post som fungerende partisekretær i Xióng'ān har det daglige ansvar for projektet. Han kommer fra en partisekretærpost

i Guiyang i Guizhou Provinsen, hvor Xi Jinping i foråret 2017 blev valgt som repræsentant til den 19. Partikongres. Under disse to topledere er der oprettet en Ledende Komité, hvis medlemmer er hentet ind fra poster i andre byer. De har alle stærke kompetencer inden for by- og erhvervsudvikling, sociale forhold og sikkerhed. Det er også bemærkelsesværdigt at Shanghais tidligere borgmester fra 1995-2001, Xu Kuangdi, er hentet ind som rådgiver for projektet. Han forestod transformationen af Shanghai og udviklingen af Pudong distriktet i 1990'erne. Mens Xióng'ān formelt er underlagt Hebei Provins, vil der være behov for et tæt samarbejde med Beijings myndigheder under byens nye partisekretær, Cai Qi, som sidder i det nyvalgte

HONETTE AMBITIONER

En bygningsarbejder i Xiong Amtet under Xióng'ān Nye Distrikt slog for nyligt en ægteskabsannonce op på nettet. Han er bonde, 53 år gammel, skilt og barnløs. Han søgte en kvindelig partner, helst under 25 og uddannet i USA eller England. Hans væsentligste fortrin i dette åbenlyst ulige 'drømme-partnerskab' var hans ejerskab af 2 mu jord i Xióng'ān, som forventeligt skulle kunne indbringe en formue (se billede). Ganske rigtigt havde central-myndighederne i Beijing allerede 3. april 2017 bedt lokalmyndighederne i Hebei om at lukke for handel med jord og fast ejendom, indtil der var fastsat regler for salg. Annoncen kan ses som en galgenhumoristisk kommentar til de processer, der uvægerligt vil marginalisere den lokale befolkning under investorers og udvikleres jagt på jord i Xióng'ān,

Politbureau. Cai har lovet, at han vil udflytte ikke-hovedstadsrelevante funktioner og begrænse forureningen i Beijing. Xióng'ān bliver dermed en strategisk brik for ham, og Xióng'ān optræder allerede i Beijings udviklingsplaner. Der vil derfor utvivlsomt blive et tæt samarbejde fremover mellem myndighederne i Beijing, Hebei og Xióng'ān på centrale indsatsområder som udflytning af organisationer og virksomheder, arbejdskraft, hukou registrering, erhvervsudvikling, miljøforhold og transport.

Risici og kritik

Der er mange kendte risici forbundet med så stort og ambitiøst et projekt. Således er 10 ud af 18 "nye distrikter" skabt rundt omkring i Kina efter 2014 blevet til såkaldte 'spøgelsesbyer'. Nogle vil sikkert mene, at det samme kunne ske for Xióng'ān. Men med Xi Jinping som sponsor er det for vigtigt et projekt til at fejle. Det erfarne hold, der er sat ind til at styre implementeringen vidner om maksimal politisk og administrativ opmærksomhed. Det må derfor forventes, at enhver kritik vil blive undertrykt. Ikke desto min-

dre kunne South China Morning Post (20.10.2017) rapportere, at en ledende by-forsker i Den Nationale Udviklings- og Reformkommission, et af Beijings superministerier, på et Caixin forum havde fremført, at Xi Jinpings projekt kunne kuldsejle, hvis centralregeringen var for interventionistisk i forhold til økonomien i Beijing-Tianjin-Hebei regionen. Han påpegede, at vilkårene for udvikling af privatsektoren - et fokuspunkt i udviklingsplanerne - var dårligere i Xióng'ān end i Yangzi regionen omkring Shanghai. Færre end 50 af Kinas største private firmaer er til stede i Beijing- Tianjin-Hebei regionen, mens der alene i Zhejiang Provinsen er der mere end 100."Hvordan kan Xióng'ān vækste ud af sin egen jord? Der er et stort spørgsmålstegn her", sagde han. Sandsynligheden for, at han får ret, er lille, men det er naturligvis vigtigt at lytte til offentlig kritisk debat om projekter af denne støbning. Drømme behøver ikke at være dyrere end nødvendigt.

Artiklen er resultat af et undervisningsforløb i efteråret 2017 om urbanisering i Kina.

Foto <https://www.thechinastory.org/col/ai-weiwei-on-art-activism-and-human-rights/>

AI WEIWEI OM KUNST, AKTIVISME OG MENNESKERETTIGHEDER

ZENG JINYAN FJERNINTERVIEWER AI WEI WEI
OM KUNSTNERROLLER -
OG LIU XIAOBO

Ai Weiwei (艾未未) er nok en af de meget få kinesiske kunstnere, som ikke behøver introduktion for et dansk publikum. I efteråret 2017 udkom hans dokumentarfilm om verdens flygtningestrømme, *Human Flow*, som også nåede de danske biografer. Zeng Jinyan (曾金燕) er filminstruktør og aktivist, baseret i Hongkong og herhjemme nok mest kendt fra bogen *Beijing Love Story* af den finske forfatter Sami Sillanpaa (dansk udgave 2014 med engelsk titel.) I september 2017 lavede hun et "interview" med Ai Weiwei. Hun befandt sig på det tidspunkt i USA og han i Berlin. Der er ikke tale om et egentlig interview, hvor svar på spørgsmål fører til videre samtale, men om svar på en

række skriftligt stillede spørgsmål. Nogle måneder før var den kendte systemkritiker Liu Xiaobo afgået ved døden, og Zeng Jinyans spørgsmål kredser om de to emner: Ai Weiweis film og hans syn på Liu Xiao-bo. Der er nok flere lag i "interviewet". Den tilsyneladende uskyldige diskussion om "jeget" i den kunstneriske proces skal nok ses i sammenhæng med en kritik, der har været rejst mod Ai Weiweis egen optræden i sin dokumentarfilm, og hans syn på Liu Xiaobos betydning står på flere måder i modsætning til, hvad Zeng Jinyan har skrevet.

Zeng Jinyan 曾金燕
Først vil jeg gerne prøve at forstå, hvad

der er drivkraften i dit kunstneriske virke. Hvilken rolle spiller dit "selv"?
Ai Weiwei 艾未未
I virkeligheden søger alle en måde at udtrykke sig på. Kunst er rigtig godt til dette, fordi kunsten med sine forskellige metoder og perspektiver fortæller, hvem du er, og hvordan du ser på verden omkring dig. Det betyder ikke, at jeg føler dette fra starten af, det er snarere i den gradvise proces med at udtrykke sig, at dette såkaldte "jeg" træder frem. Det var der ikke fra begyndelsen, det var endnu ikke formet. At udtrykke sig kunstnerisk er en måde at forme sit jeg og også give en mulighed for, at livet viser sin værdi, men naturligvis er det ikke sådan for alle. Nogle mennesker som f.eks. videnskabs- eller idrætsfolk

må sætte sig et mål, de vil stræbe efter. For mit vedkommende er det kunsten, der giver mig den største mulighed for at realisere mig selv. Men det er vel blot et valg, jeg træffer. Selvom jeg har skabt rigtig meget og måske er den kunstner, der har holdt flest udstillinger, så kan jeg ikke byde på nogen erfaring med hensyn til, hvordan man skaber kunst. For hver gang jeg er i den skabende proces, så føles det, som om jeg aldrig har været der før. Jeg vender tilbage til en helt blank tilstand, som giver mig mulighed for i størst tænkelig udstrækning at definere på ny. Der må kæmpes, der vil være forvirring og usikkerhed. Det er ting, som uvægerligt hænger sammen med den skabende proces. Kun gennem dem kan man nå frem til glæde eller ny selverkendelse. Det betyder, at jeget i skabelsesprocessen synes både at være der og at forsvinde. Nogle gange viser det sig, andre gange må du kæmpe mod, at det dukker op, og sommetider må du gennem dets opdukken bekræfte en ny eksistentiel tilstand.

Zeng Jinyan
En kunstner påtager sig ofte rollen som "hofnar", der ryster status quo for forskellige grupperinger, magter og kulturer. Er der en forskel på de roller, som kinesiske kunstnere påtager sig set i forhold til, hvordan situationen er i Europa, USA og andre steder i verden?

Hvad ser du som forhindringer, interne kulturelle tabuer eller former for kulturel censur, som kunstnere i Europa og USA står overfor?

Ai Weiwei
Kunstnere i alle lande og regioner er underlagt begrænsninger i form af deres sprog, kulturelle situation og historie. Inden for disse generelle begrænsninger er den største hindring for en kinesisk kunstner det brutale politiske censursystem og en holdning til historien, som fragmenterer og fordrejer den. Alene disse to fænomener har haft en yderst skadelig og forvrængende effekt på den kunstneriske udvikling og uddannelse i det kinesiske samfund. Det resterende, som vi kan kalde en række fænomener i Kinas kulturelle fællesskab, udfolder sig inden for disse rammer. De omtalte kulturelle fænomener er svære at give eksempler på hver for sig, jeg kan kun sige, at sådan er den generelle situation. I andre lande, her taler jeg hovedsageligt om kunstnere i Europa og USA, er kunsten blevet ophøjet til selvstændig aktør, der kan anspore til udvikling af samfundet, og sådan defineres den. I mange andre lande er kunst grundlæggende lig med kunsthåndværk og udsmykningskunst. I Europa og USA har kunsten påtaget sig noget, der minder om en filosofisk og etisk rolle og rum-

mer også samfundskritik, så den spiller en forholdsvis avanceret kulturel rolle. Det betyder dog ikke, at jeg mener alle europæiske og amerikanske kunstnere besidder disse kvaliteter. De er blot udtryk for et samfundsmæssigt behov. I meget stor udstrækning befinder europæiske og amerikanske kunstnere sig i en ekstrem illusorisk situation inden for en ramme af såkaldt demokrati og frihed. En ramme som implicit rummer et utopisk syn på samfundets modsætninger og derved undgår at beskæftige sig med mange virkelige modsætninger. Derfor mener jeg, at denne kunst beskæftiger sig med meget tomme og svævende emner. Dens blokeringer og tabuer gennemsyrrer de kulturelle institutioner, de strukturer, der afgør, hvad der anerkendes, og hvordan kunsten værdisættes. Hvis man ser på kunstmarkedet og kapitalstrømmenes muligheder, så er det generelt set sådan det hænger sammen.

Zeng Jinyan
Jeg har bemærket din nylige Twitter diskussion omkring Liu Xiaobo. Hvad var det der gjorde dig vred eller skuffet? Det har altid været Liu Xiaobos politiske synspunkter og den politiske vægt af hans eksistens, som jeg har diskuteret. Jeg afskyr den stærkt følelseladende måde at forholde sig på, da den skygger for at diskutere hans samfundsmæssige

Liu Xiaobo
(1955 - 2017)

betydning. Der er nobelprisen, den sentimentale måde at snakke om hans sygdom, og det at man viger uden om at forholde sig til den generelle ubarmhertighed i kinesisk politik. Liu Xiaobo og hans tragedie er det kinesiske samfunds politiske tragedie. Det er meget få kinesiske intellektuelle som reelt kan identificere sig med den værdianskuelse, han stod for, mens langt flere snakker om ting, som ikke har noget at gøre med ham. På det afgørende tidspunkt, hvor hans liv var ved at ebbe ud, var der f.eks. folk, der fordrejede hans politiske ståsted og udsagn, idet de hævdede at have været personlig ven med ham eller have haft adgang til særlige kommunikationskanaler til ham. Tag for eksempel udtalelsen "Når jeg nu skal dø, så ville jeg foretrække at dø i Vesten" og lignende synspunkter. For mig at se er det ikke blot en fornægtelse af Liu Xiaobo som person, de fordrejer også de politiske idealer, som han havde viet sit liv til.

Zeng Jinyan

Liu Xiaobo døde den 13. juli. Hvordan vil du beskrive ham? Hvad var hans bidrag til Kinas politiske og sociale bevægelser, og hvad var hans begrænsninger? I denne post-Liu Xiaobo epoke, hvilket budskab har du at viderebringe til de aktivister, som har engageret sig i den politiske reformering af det kinesiske samfund?

Ai Weiwei

Jeg mener ikke man kan tale om "epoker før eller efter Liu Xiaobo". Hvis man vælger at lade en politisk person tegne en epoke, så må denne person have haft en skelsættende indflydelse på den brede offentligheds politiske tænkning. Det har ikke på noget tidspunkt været tilfældet for Liu Xiaobo, som i tiden efter 1989 ikke har haft nogen synlig politisk indflydelse – end ikke for Charter 08 er dette tilfældet. Jeg hører selv til blandt de aktivister, som engagerer sig i reformer af Kinas politik og

samfund. Det er sådan, folk hele tiden har set mig. I det mindste er det helt sikkert sådan, de politiske magthavere i Kina ser på mig.

Jeg mener, at hvis man vil engagere sig i samfundsmæssige og politiske reformer i Kina, så er det afgørende at arbejde med kinesernes egen forståelse af den nuværende kulturelle og politiske situation. Det er et meget kompliceret problem med mange lag. Kinas problem er ikke blot et spørgsmål om den politisk magtstruktur eller det politiske system, det udspringer i langt højere grad af selve Kinas kultur. Det er et åbent spørgsmål, om befolkningen i tilstrækkelig grad er mentalt parate til både at tackle og tilpasse sig de politiske ændringer. Denne parathed er i meget ringe grad til stede, og der er ikke meget at bygge på. Dette er en af de vigtigste grunde til, at der i så lang tid ikke er sket nogen forandringer.

Oversættelse ved Tage Vosbein, sinolog

PANDAEFFEKTEN

ANVMELDELSE

AF PIA SINDBJERG,

SINOLOG

OG CAND.MAG.

Hvis du til gengæld forventer at få en indsigt i det moderne Kina udenfor de gængse turistmål, så er du på rette spor. Holger Dahl, som i 2013 tog os med på en uforglemmelig tur til 80'ernes Kina, er tilbage med en lige så forrygende historie, men nu om Kina i 2016. Vi bliver sat på en rejse i sporet af Den lange March, Mao og det Kommunistiske Partis ikoniske march, gennem de mest fantastiske landskaber ligefra smukke grønne rismarker til kæmpe bjergplateauer ud mod Tibet, ufremkommelige sumpområder og smalle hængebroer over rivende floder og mega vandfald.

Med udgangspunkt i Beijing, hvor forfatteren lige er omkring det ikoniske Beijing Hotel for at mindes gamle dage, rejser vi sydpå til Xiamen i Fujian, hvor marchen tog sit udgangspunkt. Her præsenteres vi for første gang for den voldsomme indenrigsmasseturismen på den lille ø Gulangyu (på Unescos verdensarvsliste). Og masseturismen kommer vi til at møde i al sin grimhed mange gange på 'marchen'.

Ikke noget der huer vores eventyrer, men noget som mystificerer ham og gør, at han vil forsøge at finde ud af, hvad der befolker den kinesiske sjæl. Hvad får kineserne til i hobetal at drage med på Den lange March i overført betydning? Hvorfor stopper de aldrig op og nyder de smukke bjerge, vandfald, pagoder og minoriteter? Hvorfor tager de altid opstilling foran seværdighederne og gør v-tegn til fotografen i stedet for at se på seværdigheden?

Dette spørgsmål dukker op mange gange i form af pandaeffekten. Her skal jeg ikke røbe, hvad den betyder, men den er en af nøglerne til hans forklaring på den kinesiske folkesjæl.

På Holger Dahls lange march oplever vi hans ganske uforfærdede valg af taxachauffører - han kan altid få fat på en via et sindrigt netværk gennem den første chauffør i Xiamen. De tager ham med ud på halsbrækkende ture forbi og foran de allesteds nærværende

lange rækker af turistbusser, tungtlastede lastbiler med sand og grus til nye boliger, veje, jernbaner, ja selv nye turistbyer.

De lange stræk foregår med tog, hvorfra han med vemod betragter de uendelige motorvejsnet og de massive rækker af højhuse som terninger stablet oven på hinanden. Når han kommer til byerne, oplever han smadrede bycentre (undtagen i Chengdu) og nye centre genskabt i glas og beton, med enkelte dårlige kopier af klassiske bygninger.

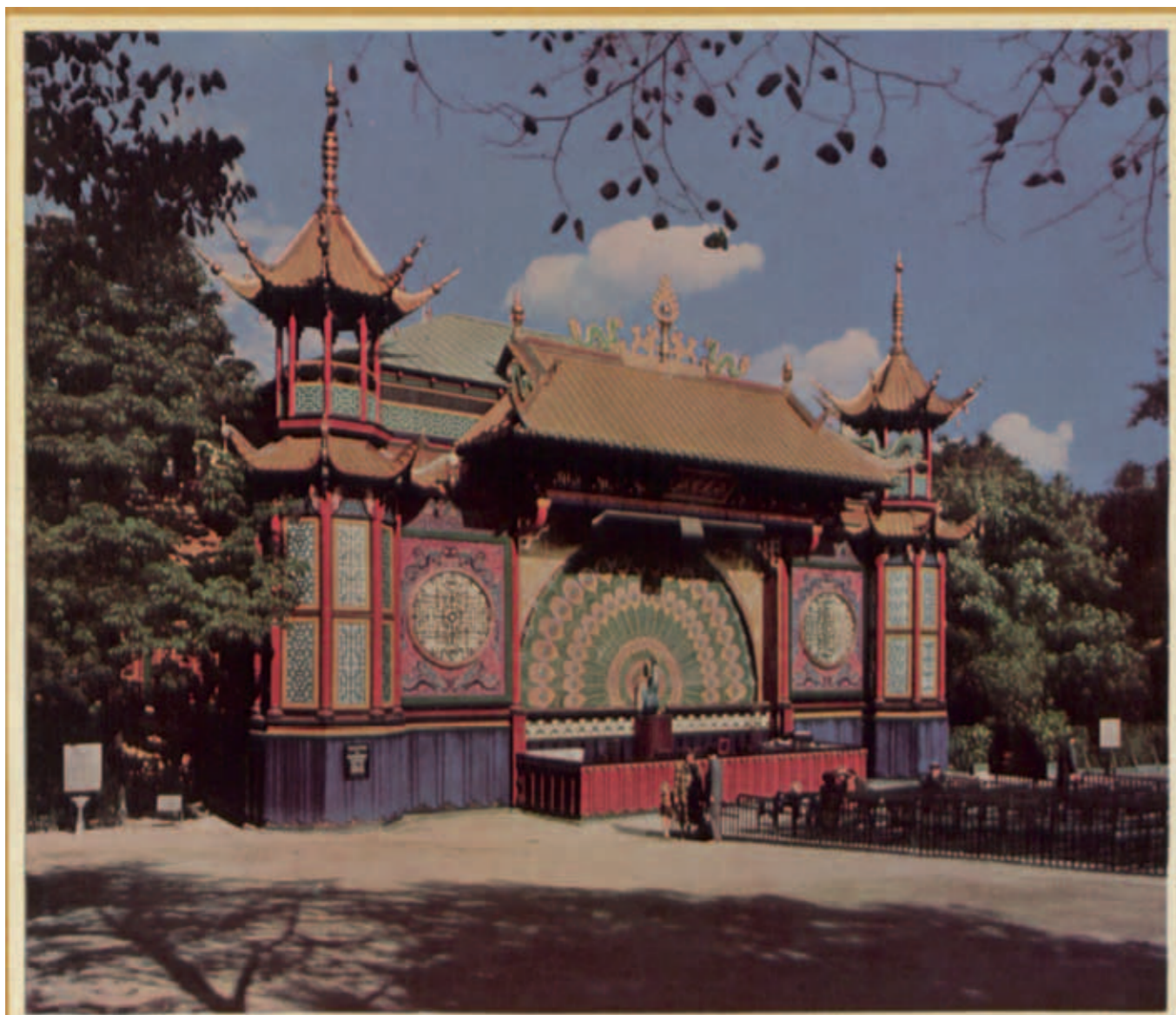
Alle steder lykkes det vores forfatter at komme væk fra triste bycentre ved at snige sig ned ad små endnu ikke nedrevne gyder, hvor han fra gadekøkkenerne nyder enkle klassiske kinesiske retter skyllet ned med store flasker lækende kinesiske øl. Hør her: "Her i den lille gyde - bogstavelig talt midt ude i ingenting - findes en kok, der laver fantastisk mad af de enkleste råvarer og på samme måde, som man gør på millioner af restauranter over hele landet - ham her er bare lidt bedre til det end de fleste andre kokke..."

Men ikke kun maden også naturen og enkeltpersoner beskrives malende, som her: "...syrligt lysegrønne rismarker, blågrønne tebuske på bakkerne og på jorden foran huset store hvide lagner med orange frugter, magenta hibiscusblomster og brandbilrøde chilier ...." Eller personbeskrivelser: "...Chen er en flink chauffør. En elegant klædt mand med kort hår og et venligt intelligent ansigt...med en bred næse og smalle, meget kinesiske øjne..."

Disse eksempler er blot en lille del af denne meget velskrevne bog, sat i et frisk sprog, som fungerer flot og med historiske afsnit og ordforklaringer på passende steder.

Så jeg kan kun varmt anbefale dig at tage med Holger Dahl på rejse til dagens Kina.

Pandaeffekten
En rejse ind i Kinas hjerte
af Holger Dahl
People's Press 2018

KINESISK FARVESYN

RESTAURERINGEN AF TIVOLIS PANTOMIMETEATER

HANS HANSEN, ARKITEKT

HANS HANSEN VAR MED TIL AT STIFTE SELSKABET FOR KULTUREL FORBINDELSE MED KINA

I 1952 OG BLEV SELSKABETS FØRSTE FORMAND INDTIL SIN DØD I 1958. HAN SKREV

I 1950 DENNE ARTIKEL OM SIT VALG AF FARVER I FORBINDELSE MED RESTAURERINGEN AF

PANTOMIMETEATRET I TIVOLI.

Fotos fra den oprindelige artikel, 1951

Hans Hansen, arkitekt og modstandsmand (19.8.1899-8.8.1958). HH var som ung ven med Poul Henningsen og medarbejder på P.H.s tegnestue og det kulturradikale tidsskrift *Kritisk Revy*. HH var en funktionalistisk arkitekt med stor teoretisk og filosofisk indsigt i farver og farvers anvendelse i arkitekturen, herunder viden om farveanvendelse i kinesisk arkitektur. Blandt HHs hovedværker er administrationsbygning for Dyrups Farvefabrik på Gladsaxevej 300 (1940); udviklingsplan for Tivoli indtil 1975 (1945, sammen med G.N. Brandt og PH); restaurering af Pantomimeteatret i Tivoli (1950), Tivolis Koncertsal. HH var med til at stifte Selskabet for kulturel forbindelse med Kina i 1952 og blev Selskabets første formand indtil sin død i 1958. HH skrev bl.a. en artikel om sit farvesyn og valg af farver i forbindelse med sit restaureringsarbejde af Pantomimeteatret: "Kinesisk Farvesyn. Restaureringen af Tivolis Pantomimeteater", *Farve og Lak, Tidsskrift for Farveteknik*, Udgivet af S. Dyrup & Co. A/S, januar 1951, s. 7-10

de indfølgelsevne og fantasi en pastiche som etnografisk kan klassificeres som nordkinesisk paa midten og sydkinesisk paa begge siderne, men som dog - efter sigende - en »rigtig« kineser skal have betegnet som værende 90 % kinesisk i sit hele udtryk.

Det, der i sin begyndelse kun var tænkt som en munter spøg, der i lighed med andre tivoliarrangementer kunne ligge et par aar, blev efterhaanden et vartegn for Tivoli.

Det gik hermed, som det gik med Eiffeltaarnet i Paris. Det var oprindeligt kun tænkt som et udstillingsarrangement, og det er vel nu saa uundværligt, at man, naar det en dag ikke kan mere, bygger det op igen i den gamle skikkelse.

Min teori om pantomimeteatrets tilblivelseshistorie støtter jeg bl.a. paa den omstændighed, at der faktisk ikke fandtes en eneste tegning til teatret fra Dahlerups egen haand og det virker paafaldende, naar man ser, hvilken utrolig mængde tegninger og skitser, der foreligger vedrørende alle de andre ting, han byggede. Der hang en smukt malet akvarel af facaden i Tivolis kontor, men den blev ødelagt ved Apolloteatrets brand, og jeg har ikke set den, endvidere et meget smaat malet facadeudkast, som arkitekt Mil-lech paa akademiets fotoarkiv da ogsaa vogter som en drage, ellers var der kun nogle faa nødtørftige hovedtegninger

i bygningskommissionens arkiv paa raadhuset.

Det var derfor med nogen nervøsitet, jeg gik i gang med restaureringen af denne bygning, som omfattes med saa stor kærlighed af københavnernes. Ganske vist var teatret trods meget forfald saa velbevaret, at tegningerne kunne genskabes, men hvad farverne angaar som er det vi først og fremmest skal beskæftige os med her der havde jeg ikke meget at gaa efter. 75 år er en lang tid, naar det gælder farver, der er udsatte for sol, regn, frost og sne, 7- dels var farven og det meste af guldet helt forsvundet, og enkelte steder kunde man se, at farven var overmalet flere gange; mange steder var den helt ændret efter de forskellige maleres forgodtbefindende. Man kan tydeligt se processen for sig, naar man ved, at nogle farver mørkner, andre afbleges og falmer, 7- og naar en maler saa blev sendt hen for at friske lidt op paa huset inden aabningen og det var ikke noget, der skete hvert aar saa begyndte han der, hvor farven slap, d. v. s. nogle farver blev lysere og lysere, andre blev mørkere og mørkere, indtil det hele endte i én »pelemele« for at tale i halvfemsernes sprog.

Jeg vidste ikke bedre end at begynde forfra, og jeg besluttede saavidt muligt at aflægge mit vesteuropæiske farvesyn

og prøve at finde ud af, hvordan en kineser ville have gjort det, og i det aar, der gik med opmaalarbejdet, gennemgik jeg, hvad jeg kunne faa fat i af bøger om kinesisk kunst i almindelighed arkitektur i særdeleshed filosofi og calligrafi, et studium, som jeg havde megen glæde og udbytte af.

Jeg lærte bl.a. som det anede mig at kineserens farvesyn i mange henseender er væsensforskelligt fra vort. Han sammensætter farverne mere ud fra symbolske end æstetiske retningslinjer. Farverne indregistreres som alt andet under YANG eller YIN princippet d. v. s. det mandlige eller det kvindelige princip. For eksempel er solen udpræget maskulin, solen er symbolet paa lysets sejr over mørket, og dens farve er rød - den afbildes altid som en rød kugle eller rød cirkel, hvorimod jorden er kvindelig, og hendes farve er gul, og alle ting til hendes ære 7- offerskaale 7- vaser o. I. - er firkantede eller af lige dele.

Men for kineseren er farverne ikke blot symboler i europæisk forstand, de er tilige bærere af ganske bestemte kræfter, der virker i lige saa bestemte retninger. De vigtigste farver er gul, blaa, rød og sort, og af dem er gul den mest betydningsfulde - den er Kinas hovedfarve. Gul er magtens, storhedens og rigdommens farve, den farve, der i første række

tilkommer kejseren; hans dragter er gule, hans porcelæn er gult o.s.v. Næst vigtigste farve er rød - glædens farve, det lykkelige livs farve, hvorimod sort er tilintetgørelsens farve - heltens hest er sort.

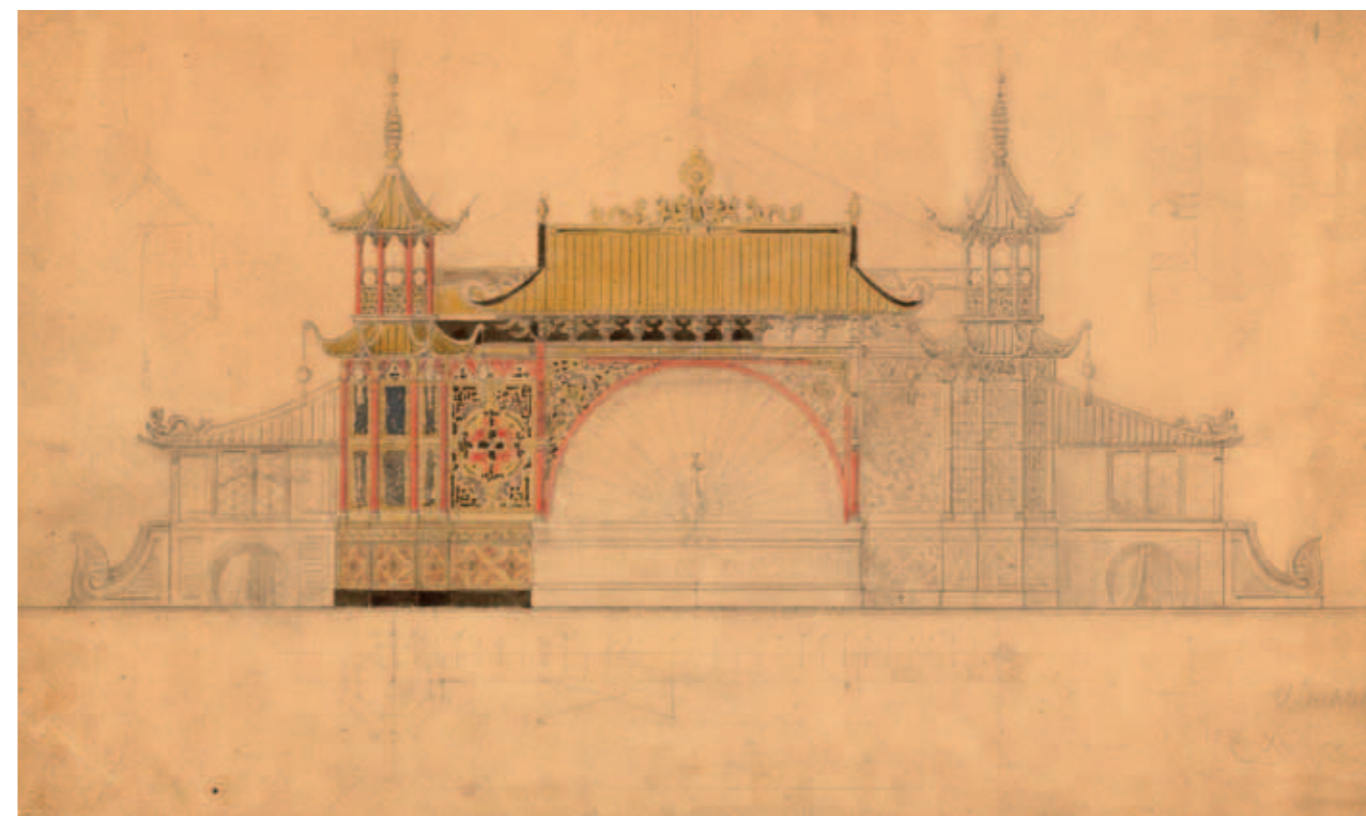
Grøn og blaa er symboler paa den evige fred og af disse er grøn den hyppigste efter gul.

Blandt Pekings templer er det helligste, det til freden indviede himlens tempel, belagt med koboltblaat tegl - indvendig er alt blaat - offerfade, præsternes dragter m.m.

Sørgfarven er hvid - hvid er renhedens farve; den som stræber efter renhed, anlægger hvide klæder - og en kombination af hovedfarverne har så igen tilsvarende betydning.

Rødt klassificeres som sagt under YANG princippet og anvendes derfor i arkitekturen til bemaling af de bærende elementer f.eks. søjler, hvorimod blaat og grønt, som klassificeres under YIN, bruges til alle baarne ting, som bjælker og dragere.

Søjler er altid runde, idet alt, hvad der er rundt eller af ulige antal eller dele, er YANG. Jeg har i eet tilfælde set firkantede søjler, men disse var malet grønne; de staar i kejserinde TZU. HSI's [Ci Xi] sommerpalads i Peking, hvad der jo forklarer sagen. Det er

selvfølgelig meget indviklet, og helt formaar en europæer ikke at tilegne sig dette farvesyn, som jeg for øvrigt regner for lige saa velegnet og maaske bedre som kunstnerisk udtryksmiddel end vores æstetisk bestemte, der ganske vist i nogen grad er paavirket af ubevidste taburegler og uklare symbolske forestillinger. -

Det kinesiske farvesyn har i hvert fald den store fordel, at det er formuleret i en slags sprog, som baade kunstnere og folk i almindelighed forstaar, og det er vel ogsaa derfor, at farven spiller saa meget større rolle og har faaet saa meget større betydning i Kina.

Da jeg som sagt ikke behersker dette farvesprog, maatte jeg jo stadig ty til en æstetisk vurdering og "stemme" farverne efter mit tilvante følelsesbetonede, harmoniske øjemaal.

Kineseren arbejder med 3 primære farver, en gul (gamboge), en blaa (pariserblaa) og en rød (karmin) og heraf dannes saa igen 3 sekundære farver, grøn (gul og blaa), orange (gul og rød) og violet (rød og blaa); men de kinesiske pigmenter er ligesom de japanske af en anden art end de europæiske og kan ikke helt bruges paa samme maade. De fleste kinesiske farver er meget stærke som de primære og sekundære farver, endvidere bruges hvidt, sort og brunt. Gult erstattes meget ofte af guld, som

findes i to nuancer, en rødlig og en grønlig.

Til ornamentering bruges meget den saakaldte 5 tone maling, som udføres med en indramning af guld, derefter en hvid linie, en smal frise i den valgte farvetone, og derefter en bred frise i mørkere tone og en smal meget mørk tone.

Blomsterdekorationerne i kassetterne over scenen, som jeg har tilført (disse felter har ikke før været dekorerede), er udført i 3 tonemaling paa en lysviolet bund og indrammet af guld. Farverne er paaført paa vor sædvanlige maade i oliefarve, der ikke har den friskhed som den i Kina anvendte limfarveteknik, men jo til gengæld holder lidt bedre. Vi malede endvidere direkte paa træ, hvad kineseren sjældent eller aldrig gør. Ved maling på træ anvendes to metoder:

1) Ved farvning af bjælker samt uhøvellet træ dækkes først med lærred, og overfladen paaføres et ca. 3 mm tykt, specielt lerlag, som derefter behandles med et lag permanentvidt (tungspat). De dekorative figurer tegnes herpaa og males med stærke farver (i limfarve) undertiden tilsat permanentvidt. Paa søjler og døre kan lerlaget være helt op til 2 cm tykt.

2) Ved maling af kassettefløjer tegnes ornamentet og figurer først paa papir grundet med permanentvidt - hvorpaa den polycromatiske maling paaføres med en blanding af ler og pigmenter opløst i lim, og derefter sømmes det på træet. Forskellen mellem de to metoder ligger kun i underlagets beskaffenhed. Overfladen ser ens ud, og malingen dækker altid hele fladen, saa bunden ikke ses.

Metoderne er ikke meget holdbare, det plastiske overtræk revner og falder af, - paa lofterne falder papiret af og hænger i lange laser, udvendig er farven meget afbleget og afskallet, men det bekymrer ikke kineseren saa meget, han er meget sorgløs med hensyn til vedligeholdelsen af sine bygningsværker, hvorfor ogsaa den bedst bevarede kinesiske ældre arkitektur findes i Japan. Endelig kan det nævnes, at kineseren meget ofte paafører farven med en bomuldstop eller med hænderne. Tilslut skal jeg fortælle om det interessante arbejde med genfremstillingen af teatrets motto, som staar på kinesisk over sceneaabningen - - det var efterhaanden gaaet i glemmebogen, hvad der stod, - de kinesiske skrifttegn var meget afblegede og næsten ukendelige efter ukyndige reparationer. - Jeg havde læst saa meget kinesisk, at jeg kunne rekonstruere tegnene og slaa dem op

Meng Zi, som egentlig hed Ke, kendes i Vesten oftest under den latiniserede form Mencius. Meng Zis tanker kendes fra værket af samme navn, som efter hans død blev nedskrevet af hans elever. Ifølge dette værk betragtede Meng Zi sig selv som forsvarer af Kong Fuzis tanker i sin samtids tilspidsede debat med ekstreme synspunkter, der spændte fra total afvisning af samfundet til forkastelse af ritualer og sociale hierarkier. Meng Zi havde tilsyneladende ingen større gennemslagskraft i samtiden, men siden Song-dynastiet (960-1279) har han været fremhævet som den rette formidler af Kong Fuzis tanker, og som sådan har Meng Zi haft afgørende indflydelse på kongfuzianismen op til i dag. Fx blev Meng Zis lære om den menneskelige naturs medfødte tendens til godhed et af de mest debatterede emner i kongfuzianismen.

Centralt i Meng Zis politiske filosofi står doktrinen om 'Himlens mandat' tian ming, som legitimerer magthave-

ren. Ved hjælp af tegn gør Himlen, der opfattes som en bestemmende bevidsthed, det klart, om regenten har mandateret og kan regere som 'Himlens søn' tian zi. Himlen kan ligeledes fratage mandatet, ge ming, hvis regenten ikke lever op til sin rolle som en menneskekærlig og retskaffen leder af folket.

Bent Nielsen: Meng Zi i Den Store Danske, Gyldendal. Hentet 18. februar 2018 fra <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=124091>

"Wen Wang lod folket slide for sig, da han byggede sit tårn og anlagde sin sø. Og dog jublede folket og kaldte tårnet det Guddommelige Tårn, og søen den Guddommelige Sø. De frydede sig over hans hjorte og fisk og skildpadder. Thi fortidens mænd delte altid deres glæder med folket – derfor kunne de virkelig glæde sig."

Mencius' Samtaler og Sentenser. I dansk oversættelse ved Søren Egerod. Nyt Nordisk Forlag, København 1953, s.28.

乐偕民与

i et kinesisk leksikon. Der stod YÜ – MIN – CHIEH – LO – ordret oversat – "med – folket – sammen – glæde" [trad. /与民偕乐 yu min jie le] En herboende kineser, mag. SAI-CHIU-VAN [Sai-chiu Van, som senere grundlagde Daloon virksomheden], satte mig paa sporet af den rette oversættelse, idet han mente at kunne genkende ordene fra sin skoletid i Kina, - de maatte stamme fra MANG-TSZE (MENCIOUS) [Mengzi 孟子], den kinesiske filosof, der levede fra 372-289 f.kr. og er kaldt grundlæggeren af det kinesiske demokrati. I en engelsk kommenteret udgave af hans værker fandt jeg da

ogsaa de fire tegn i den nævnte rækkefølge, og oversættelsen er følgende: I en samtale med prinsen af Liang siger Mencius: "Der er en gammel sang, som folket stadig synger til lovprisning af kong WAN's have. Ordene er: Kong WAN ønskede sig en have, og folket byggede en til ham. Der var et taarn og en sø, der var raadyr og svaner, fisk af alle slags, der var blomster og sjældne planter overalt, og WAN indbød folket til at dele glæden med sig, og de havde sammen en lykkelig tid" – og vendt mod prinsen sagde MENCIOUS: "Lykken kommer kun, naar du deler din glæde med folket."

- Jeg gik derefter til direktør H.V. Jacobsen, Østasiatisk Kompagni, for at prøve, om det var muligt at finde en kinesisk calligraf, der kunne hjælpe mig med den helt rigtige udformning af det nye skilt, og ved direktør Jacobsens storartede hjælpsomhed endte det med, at skiltet blev fremstillet i Shanghai på en tre tommer tyk teaktræsplade indkøbt i Bangkok af Ø.K. Og MENCIOUS' smukke formaninger straalte nu igen i guld og rød lak over scenen paa Tivolis gamle pantomimeteater.

Fra Farve og Lak. Tidsskrift for farveteknik, Nr.27, januar 1950 s.7-10

FOREDRAG I **DANSK-KINESISK FORENING**

ONSDAG DEN 21. MARTS

KL. 19.30

MAO

Foredrag af Søren Hein Rasmussen, forfatter og ph.d. i historie

I Kina står Mao i dag som et symbol på en forenet, stærk stat. Under Maos ledelse blev Kina i 1949 igen samlet

efter lang tids kaos og krig, kvinder blev juridisk ligestillet med mænd, folkesundhed og ernæring blev forbedret. Nok så slående var Mao imidlertid ansvarlig for politiske forbrydelser og for fatale beslutninger, som i lange perioder satte udviklingen i baggear og måske kostede helt op imod 70 millioner mennesker livet. Der er gode grunde til, at Kinas Kommunistiske Parti allerede i 1981 tog afstand fra sin førstemand gennem fire årtier. Mao var et komplekst menneske og en atypisk leder. Han vandt sine kampe og blev Kinas leder og alle tiders mest kendte kineser, og alligevel var han fra først til sidst sært rodløs og skævt på tilværelsen og menneskene omkring ham. Vi skal følge Mao gennem hans liv, både som idealist og kynisk leder.

Mødet afholdes i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads 5, København (gården bag Café Mandela).

Entré: Medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening 20 kr., andre 40 kr.

19.4.

(ikke programsat endnu)

15.5

(ikke programsat endnu)